

โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ตอนบน 2 ชวนสัมผัสวิถีชุมชน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ถิ่นแห่งลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา-ป่าสัก

โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ขอแนะนำสถานที่ท่องเที่ยววิถีชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา-ป่าสัก ที่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ในจังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และลพบุรี จะเดินทางแบบไป-กลับ หรือนอนค้างสักคืนสองคืน ก็สามารถสัมผัสความเป็นอยู่แบบวิถีชุมชนและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นรับลมหนาว พร้อมร่วมกิจกรรมและช้อปปิ้งสินค้า OTOP

ขอประเดิมกันที่ศูนย์ตุ๊กตาชาววังบ้านบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเป็นโครงการที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2519 เพื่อเป็นอาชีพเสริมเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ราษฎรตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดท่าสุทธาวาส ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งมีทัศนียภาพโดยรอบร่มรื่นและสวยงาม เป็นอาคารทรงไทย 2 ชั้น ชื่อว่า “คุ้มสุวรรณภูมิ” ชั้นบนแสดงนิทรรศการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ชั้นล่างเป็นที่ทำการของกลุ่มปั้นตุ๊กตาชาววัง มีการจัดแสดงผลงานและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาชาววัง พร้อมด้วยผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดอ่างทอง ในราคาที่ย่อมเยา เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนแห่งนี้ได้อย่างยั่งยืน และเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ที่นักท่องเที่ยวสามารถชมการสาธิตการปั้นตุ๊กตาชาววัง เรียนรู้การปั้นตุ๊กตาด้วยดินเหนียวที่แสดงให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนและวัฒนธรรมประเพณีไทยต่าง ๆ เช่น การละเล่นของเด็กไทย วงมโหรีปี่พาทย์ สุภาพชุดคำพังเพยไทย หรือรูปผลไม้ไทยหลากหลายชนิด ซึ่งล้วนมีความสวยงามน่ารัก และรูปแบบต่าง ๆ มากมาย นอกจากนี้ศูนย์ตุ๊กตาชาววังแห่งนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถชมการปั้นตุ๊กตาชาววัง ได้ที่บ้านเรือนของประชาชนในละแวกนั้นได้อย่างเป็นกันเอง โดยแต่ละบ้านจะมีรูปแบบการปั้นตุ๊กตาที่แตกต่างกันไป

เรียนรู้การปั้นตุ๊กตาชาววังกันแล้ว เดินทางต่อมาอีกไม่ไกลมาที่หมู่บ้านทำกลอง ต.เอกราช อ.ป่าโมก จ.อ่างทองเช่นกัน นับเป็นหมู่บ้านผลิตกลองที่มีชื่อเสียงและดีที่สุดในประเทศไทย ชาวบ้านริเริ่มผลิตกลองตั้งแต่ พ.ศ.2470 เพื่อเป็นอาชีพเสริมหลังฤดูเก็บเกี่ยว โดยใช้ไม้จำฉามาทำกลองเพราะเป็นไม้เนื้ออ่อนที่สามารถขุดเนื้อไม้ได้ง่าย และอีกหนึ่งวัตถุดิบสำคัญ คือ หนังวัว ที่ต้องเตรียมไว้สำหรับชิงทำหน้ากลอง

นักท่องเที่ยวสามารถชมกรรมวิธีการทำกลองซึ่งหาชมได้ยากยิ่งในปัจจุบัน ตั้งแต่การกลึงท่อนไม้ ไปจนถึงขั้นตอนการขึ้นกลอง การฝังหมุด จะได้เห็นถึงฝีมือการทำที่มีคุณภาพ ประณีต สวยงาม และยังสามารถซื้อกลับบ้านได้อีกด้วย

ต่อกันด้วยชุมชนลาวแก้ว บ้านทองเอน อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี ความพิเศษของชุมชนนี้คือชาวบ้านทองเอนนั้น มีบรรพบุรุษเป็นชาวลาว จากหัวเมืองแถบหลวงพระบาง ซึ่งอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณบ้านทองเอน เนื่องมาจากสงครามศึกเจ้าอนุวงศ์ ตั้งแต่ พ.ศ.2371-2373 ด้วยเหตุนี้ นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างชาวไทยและชาวลาวเมื่อมาเที่ยวชมบ้านทองเอน ตลอดจนวัฒนธรรมของชาวลาวแก้ว ไม่ว่าจะเป็นการพูดภาษาท้องถิ่น การดำเนินชีวิต อาหารพื้นเมือง และประเพณีต่างๆ ที่พิเศษไม่เหมือนที่ใด

นอกจากนี้ ยังมีบริการรถรางสำหรับเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ อาทิ ต้นจำปาร้อยปี ไร่หลวงพ่อดิศักดิ์สิทธิ์ ที่วัดกลางชมเจดีย์ทรงระฆังคว่ำ ที่สร้างขึ้นสมัยรัชกาลที่ 3 ที่วัดไผ่ดำ ชมกอไผ่ดำ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้าน เยี่ยมชมกลุ่มแม่บ้านทำปลาส้ม กลุ่มจักสานงอบลาวแก้ว ลงเรือเก็บดอกบัวไหว้พระ สานพัดจีน พัดใบตำลึง ชมบ้านเรือนไทยของใช้ในอดีต ชมบ่อปลาขนาดใหญ่ที่สุดของบ้านเชียงราก เยี่ยมชมโรงทำน้ำอ้อยงบร้อยปี กินข้าวหนึ่งโตกพาแลง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่หาชมได้ยาก เช่น ประเพณีแห่ข้าวพันก้อน ขึ้น 12-13 ค่ำ เดือน 11 ประเพณีเทศมหาชาติเวฬุวันนครชาดก งานม่วนซื่นหมู่เฮาไทย-ลาวแก้ว ทองเอน ขึ้น 14-15 กลางเดือน 4 ของทุกปี บุญเบิกบ้านเดือน 6 เป็นต้น รับรองได้ว่ามาเยือนบ้านลาวแก้ว ทองเอน จะได้สัมผัสกับความเป็นลาวแก้วแบบดั้งเดิม และได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากชาวลาวแก้วอย่างแน่นอน หากยังไม่หนำใจกับการดื่มด่ำวัฒนธรรมแบบชาวลาว เดินทางต่อมาอีกนิดที่จังหวัดชัยนาท มาเยือนชุมชนวัฒนธรรมลาวครั้ง กุดจอก จ.ชัยนาท ตั้งอยู่ที่บ้านกุดจอก ต.กุดจอก อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ชุมชนนี้สืบเชื้อสายมาจากลาวแถบหลวงพระบางเช่นกัน อพยพเคลื่อนย้ายมายังแผ่นดินไทยในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ แถบจังหวัดกาญจนบุรี-สุพรรณบุรี และได้ย้ายมาตั้งบ้านเรือนบริเวณบ้านกุดจอกเป็นระยะเวลากว่าร้อยปี ทำให้เกิดการผสมผสานชาติพันธุ์ตลอดจนวิถีชีวิตวัฒนธรรม แต่ยังคงมีการสืบสานวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของตน มีร่องรอยของประวัติศาสตร์ ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของลาวครั้ง

ชุมชนได้เปิดให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมเยือน โดยมีสถานที่สำคัญ ดังนี้ วัดศรีสโมสร เป็นวัดสำคัญประจำหมู่บ้าน ที่หอสวดมนต์เป็นสถานที่จัดแสดงนิทรรศการถาวร มีเนื้อที่จัดแสดงออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นการจัดแสดงเรื่องทางศาสนา มีพระพุทธรูปปางต่างๆ ส่วนที่สองจัดแสดงประวัติชุมชน เล่าเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนที่สามเป็นเรื่องของใช้โบราณที่บรรพบุรุษในชุมชนนำมาจัดแสดง อาทิ ผ้าทอ คัมภีร์ใบลาน ภาพหอเก็บ

ภายในชุมชนวัฒนธรรมลาวครั้งกุดจอก มีการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและได้เปิดบ้านให้ผู้สนใจได้มาศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต คือ ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทำขนมจีนโบราณ การทอผ้าพื้นเมือง การจักสาน การทำอาหารท้องถิ่น สมุนไพรพื้นเมือง การผลิตข้าวหอมมือ พิธีกรรมความเชื่อ พิธีบายศรีสู่ขวัญ และการรับประทานอาหารพื้นเมือง มีการจัดงานประเพณี “ต้อนรับสังขาร บุญสงกรานต์ปีใหม่ไท” ในระหว่างวันที่ 14-16 เมษายนของทุกปี

เต็มอ้อมกันด้วยการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมแบบชาวลาวแก้วและลาวครั้ง มาต่อกันที่การท่องเที่ยววิถีชุมชนที่บ้านมหาสอน อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี เป็นชุมชนที่อยู่ริมคลองบางขาม ซึ่งเป็นสายน้ำประวัติศาสตร์ ชาวมหาสอนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีอาชีพเกษตรเป็นหลัก น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ดำเนินชีวิต เมื่อเข้ามาในชุมชน นักท่องเที่ยวจะได้นั่ง

รถอีแต่นเยียมชมสถานที่ต่างๆ บ้านสวนขวัญ บ้านชมการเพาะเห็ดที่บ้านเห็ด ไหว้พระทำบุญที่วัดมหาสอน ชมพระ
นาครปรกที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งพระประจำจังหวัดลพบุรี ชมวัดห้วยแก้ว เจดีย์ที่สร้างด้วยแรงศรัทธา ไหว้พระแม่จามเทวีที่
วัดบางพึ้ง ล่องเรือชมวิถีชีวิตคนลุ่มน้ำ ถ่ายรูปกับหนุมานอ้าปาก ที่วัดคู้งท่าเลา ชมทิวทัศน์ ยามเย็นชมแพปลาที่
บ้านญวน ชมโบรต์คริสต์ วัดนักบุญลูกา มีอายุ 101 ปี ชมบ้านไม้โบราณ และเรื่องเล่าจากคลองบางขาม เรียนรู้กับ
ภูมิปัญญาไทย ชมการทำผ้าบาติกน้ำเต้าหู้ ชมพิพิธภัณฑ์เกษตรวิถีถิ่น ชมการงานฝีมือสานตะกร้า สู้สินค้า OTOP
ห้าดาวระดับประเทศ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

ตุ๊กตาชาววัง บ้านบางเสด็จ อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง โทร. (035) 662-995 ซึ่งเปิดทุกวัน เวลา 09.00-16.00 น.

ชุมชนวัฒนธรรมลาวครั่ง กุดจอก จ.ชัยนาท คุณนิวัฒน์กร ศรีธรรมมา โทร. 098-787-5421

ชุมชนลาวแก้ว บ้านทองเอน อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี คุณปราณี บัวผันส์ โทร.085-172-3312

บ้านมหาสอน อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี คุณอิงฉัตร วงษ์สิทธิชัย โทร. 084-775-1435